

Personlige betraktninger

ved Morten Thinfelt.

Det var en ivrigt glede å se de to siste numre av *Aqua Vitae*; dobbelt ivrigt etter å ha lest produktene fra 1942, som etterlot en flau smak i munnen. De første redaktørene av den nye årgangen i 1941 hadde ingen ting å rette seg etter. En avis som nærmest ble framholdt som eksempel på hvordan avisa ikke bør være, og en avis som flöt på stoff redaktørene fant ikke å kunne bruke som forbilde - det var alt. Redaktørene måtte forme avisa etter sin personlige mening: at avisa representerte det lettere stoffet på programmet, men at en likevel burde gi plass for alvorligere stoff, egne meninger, lyrikk o. a. Redaktørene drønte ikke om - og ønsket heller ikke - at de minna, der de forsøkte å følge disse retningslinjene,

skulle bli oppfatta som skjema for alle
sine Brageviser - en oppfatning som gikk
så langt at redaktørene til og med så en
av sine ledere direkte kopiert, bare med ute-
latelse av alle poengene. Og så forlater
plutselig to redaktører dette utslitte skjemaet
og kommer med ei egen positiv mening om
hvordan *Agua Vitae* bør være for å fylle
oppgava si. Tynnet dens på saka er kanskje
ikke noe epokegjørende, men det betegner
forhåpentlig et vendepunkt. Etter aviså
dømme kommer dette samfundet med en
oppgangsperiode i Brage. Det høres ut til
at bragianerne endelig har tatt til å gå
aktivt inn for samfundet sitt, og det er jo
sjølsagt gledelig, men når det gir seg slike
utslag som usmakelige personlige angrep
fra ikke navngitte personer, bør det bli
gripet inn. Rene linjer må en kunne for-
lange -

Redaktøernes forslag om at *Agua Vitae*
også skal ta med kunst, litteratur, økonomi
o. a. er utmerket, men der lurer farer for
at det skal bli en norsk stil. Og *Agua Vitae*
skal kunne være alt i alt kjedelig, en regel
det dissenne har vært synda svært mot.

Tilslutt noen ord om redaktøernes "Tanker
kring angæret." Forfatteren av disse betraktninger
har på en ypperlig måte fått ikladd ord, de
tankene som beskjefter en stor del av verden
idag. - Hvordan skal det gå med oss? Er men-
neskene fortapt? Går vi med raske skritt
mot sivilisasjonens undergang? Og den herjede
verden, slagmarkenes grønt, alle de millionene
som står midt oppi slakteriene, synes å

forme svaret: ja!

Krig har det alltid vært på jorda. I de tidsromma historiens lys faller over, har det gjennomsnittlig bare hvert 13de år vært fred over hele jorda. Menneskenes grådighet og maktbegjer var diøffjære. Etttersom de små snevre samfunna - slektene, stammene slutta seg sammen til stater, og små riker ble slått sammen til store, kom det større dimensjoner i krigen. Den sterke mot den rikere, stammen mot stammen, fyrste mot fyrste og tilslutt klossyn mot livssyn, frihet og folkestyre mot undertrykking og despoti. Hverken menneskeheten eller den enkelte stat tjener på krigen. - "Døden er den eneste seierherren i alle kriger." Men kampen vil fortsette inntil den definitive følelse for menneskets frihet, - sivilisasjonens grunnvoll. Frihet - retten til å tale, tro og tenke, retten til å få rett, retten til å være seg sjøl - til å realisere seg sjøl. Det er det ingdommen skal kjempe for. Det enkelte individets frihet og rett - det er det som skal føle menneskeheten og sivilisasjonen fra undergangen.

Redaktørene setter sitt håp til freden. Det har vært gjort før. Alltid når de fleste store krigen har tatt slutt, har menneskene med sedvanlig mangel på logikk trodd at med freden ville alle sorger ~~glømme~~ bare sluttet, alle vansker løst; de feirer freden, og glømmer ødeleggelsene, hatet og nöden krigen har skapt. Når de våkner av tåsen og ser elendigheten som krigen bare har gjort verre, brister troen på freden og det gode - især hos de unge. Skuffede, bitre, uten tro og framtidshåp faller de som ofre for pessemistiske, ofte dødsforherligene filosofer. Etter 1815 var det

Schopenhauers mørke filosofi, etter 1920 vesentlig
Springers „Untergang des Abendlandes," med sine
dystre spådommer. I denne stemning er det de bli
lokket av folkeförsers talström og falske løfter. -

De glemmer en ting: Fredslutningen er bare
en avslutning på krigen. En bytte ikke på en dag
blodsbestunkte bajonetter med palme grener. En må
la verden få tid til å falle til ro, en verden, der
det å drøpe er ultima ratio, forandres ikke med
et pennestriøk. Fredstraktaten skal være forarbeidet
til en bedre verden, men den fülle løsning må bli
resultatet av mange års tålmodig arbeid. Kan ung-
dommen vinne over depressjonen som nok vil komme,
kan den tvers gjennom etterkrigsbitterheten bevare
troen på det gode i menneskene, på menneskets verdi
i seg sjøl, på friheten og retten som sivilisasjonens
grunnvoll - da er vi kommet et langt skritt på
veien mot et bedre samfunn. For det er vi som
nå er unge som skal bygge den nye verden. —